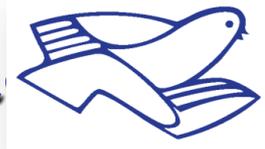
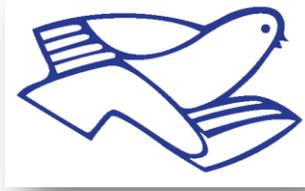

JU Resursni centar za đecu i mla „Podgorica”- Podgorica

Djelatnost

- ❑ Razvoj inkluzivne politike Ustanove
- ❑ Rana intervencija
- ❑ Saradnja sa drugim vaspitno-obrazovnim ustanovama, institucijama i udruženjima u cilju razvoja inkluzivne prakse
- ❑ Razvoj edukacijske djelatnosti
- ❑ Razvoj mobilnih službi podrške
- ❑ Odnosi s javnošću

TJELESNE SMETNJE

„Đeca sa tjelesnim smetnjama su đeca čije se sposobnosti odnose na izvođenje pokreta, pomjeranje i korišćenje djelova tijela, pokretanje čitavog tijela do potpune tjelesne neaktivnosti“.

OPIS SMETNJE

- učenici s **lakšim tjelesnim smetnjama** koji su samostalni kod svih radnji, osim onih koje zahtijevaju dobru spretnost ruku, kada im je potrebna manja pomoć drugih lica, jednostavnija prilagođavanja i pomoćna sredstva.

OPIS SMETNJE

- učenici sa **umjerenim tjelesnim smetnjama** koji se samostalno kreću po prostorijama ili na kraće razdaljine, djelimično izvode fizičke aktivnosti, pa i ako se izvode uz pomoć drugog lica, nadgledanje ili tehnička pomagala.

OPIS SMETNJE

- učenici s **težim tjelesnim smetnjama** koji za kretanje koriste pomagala (ortoze, štake, kolica na ručni pogon, hodalice i sl.) i imaju značajno umanjenu finu motoriku pa im za izvođenje vaspitno-obrazovnog rada može biti potrebna pomoć drugog lica.

OPIS SMETNJE

- učenici s **teškim tjelesnim smetnjama** koji imaju male funkcionalne pokrete tijela, pa im je za kretanje potrebno korištenje elektromotornih kolica, za sjedenje prilagođena pomoćna sredstva, a kod izvođenja vaspitno-obrazovnog rada pomoć drugog lica.

Opšte karakteristike sa teškim tjelesnim smetnjama

- vrlo brzo se zamaraju, potrebno im je mnogo snage i energije za usmjeravanje pojedinih pokreta tijela.
- dugo sedenje veoma je zamorno, kao i duže trajanje pojedinih aktivnosti.
- govor može biti razvijen na različitim nivoima.
- često se javljaju i smetnje vida, i druge ...

PRIBOR I SREDSTVA ZA RAD

Što će od pribora i sredstava za rad koristiti zavisi od vrste i intenziteta smetnje.

- uvećani format papira
- uvećan font, pojačane linije, krupnije iscrtani kvadrati (ako je potrebno zbog vida ili otežane fine motorike ruku)
- prilagođavanje pribora za pisanje specifičnim mogućnostima učenika (trouglaste ili okrugle deblje grafitne olovke ili držač za olovke)
- kompjuter, laptop
- kalkulator
- diktafon i drugo

PRILAGOĐAVANJE U NASTAVNOM PROCESU

- PRISTUPAČNOST RADNOM PROSTORU
- PRIMJENA POMAGALA
- POVEĆANA PRIMJENA PRINCIPA OČIGLEDNOSTI U NASTAVI
- PRILAGODJAVANJE TEMPA RADA(DODATNO VRIJEME ZA TRAŽENU AKTIVNOST)
- RAD NA VEĆIM FORMATIMA PAPIRA
- ŠIRI I JAČE MARKIRANI PROSTOR NA SVESKAMA(REDOVI I KVADRATICI)
- KORIŠĆENJE ŠABLONA ZA UČENJE PISANJA,CRTANJA OBLIKA

PRILAGOĐAVANJE U NASTAVNOM PROCESU

- SVESKU ILI PAPIR FIKSIRATI ZA PODLOGU (LIJEPLJENJEM ILI MAGNETOM)
- TREBA MU DATI DOVOLJNO VREMENA ZA GOVORNO IZRAŽAVANJE-PODSTICATI
- TREBA ZNATI DA SE GOVORNE SMETNJE MANIFESTUJU U PISANOJ FORMI I TO NE TREBA UZIMATI KAO GREŠKU
- PISANI IZRAZ ZAMIJENITI GOVORNIM(AKO GOVORI OMOGUĆITI MU DA ODGOVARA USMENO)
- PISANE ZADATKE UČENIK DIKTIRA NA KASETU KOJU UČITELJ ČUVA KAO DOKUMENT

PRILAGOĐAVANJE U NASTAVNOM PROCESU

- AKO NE MOŽE KORISTITI OLOVKU PONUDITI MU DRUGE OBLIKE RADA-RAČUNAR PRILAGODJEN TOM ĐETETU
- NEVOLJNE POKRETE RUKU UBLAZITI UPOTREBOM MANŽETNE SA PIJESKOM
- TEKST PREDVIĐEN ZA PLAN TABLE KOPIRATI I NALIJEPI TI U SVESKU
- ZA MLADJU ĐECU KOD KOJIH JE GOVOR NERAZVIJEN I KOJE IMAJU IZRAZITE MOTORIČKE SMETNJE KORISTE SE KOMUNIKACIJSKE TABLICE

PRILAGOĐAVANJE NAMJEŠTAJA I PRIBORA

- Prostor **bez barijera** (raspored namještaja u učionici treba da bude takav da omogućava nesmetano kretanje kolica),
 - **Stolica školska** može se prilagoditi
- **radni sto s pokretnom pločom** i mobilnim sjedištem koje se lako podešava prema visini učenika
 - **Kompjuterska oprema** – klasična ili prilagođena individualnim potrebama učenika (prilagođeni miš, tastatura, posebna pomagala za aktiviranje funkcija računara drugim dijelovima tijela (glava, noga, dah, treptaj, glas isl.).
 - **Pomagala i prilagodjavanje izvode se individualno** za svakog učenika kombinacijom opreme (hardwera) i programa (softwera) koji postoje u ponudi obične i specifične računarske opreme i dogradnjom uz pomoć informatičkih stručnjaka

ASISTENCIJA – po potrebi

- po potrebi čitanju zadataka,
- namještanju papira,
- pridržavanju papira pri pisanja,
- okretanju stranica,
- dodavanju pribora za rad,
- namještanju posebnih pomagala i sredstava koje koristi,
- kod korišćenja CD-a, kompjutera, laptopa, diktafona, digitrona...

Senzorne smetnje - vid

- **Đeca sa smetnjama vida su đeca** sa djelimičnim ili potpuno umanjenim sposobnostima vidnog sistema da prime nadražaje i razlikuju se:
- **đeca sa slabovidošću** koja imaju smetnje u vizuelnoj percepciji, suženju vidnog polja, oštine i preostalog vida.
- **đeca bez ostatka vida** koja imaju minimalni ostatak vida ili su bez ostatka vida u zavisnosti od stepena oštine vida, prisustva percepcije svjetlosti, kvaliteta vidnog polja i upotrebe ostalih čula

Prilagođavanja

- postavljanje orijentira - taktilne oznake
- napraviti od različitog materijala i biti različitih oblika
- namještaj (odnosno njegov raspored, stvari)
- adekvatno mjesto šeđenja

Preporuke za rad

- za vrijeme pisanja po školskoj tabli glasno govorite
- plan table koji je unaprijed pripremljen dajte slabovidom učeniku da bi ga zalijepio u svesci
- kada se dogovarate o veličini slova koja učeniku odgovara, pitajte *“Koje ti se više sviđa?”*, umjesto *“Vidiš li ovo?”*

Preporuke za rad

- obezbijedite konkretni materijal za demonstraciju
- papir koji ne stvara odsjaj
- jače utisnute linije
- font slova

Preporuke za rad

- brzinski testovi se ne smiju primjenjivati
- koristiti očuvana čula učenika
- vizualni materijal nuditi po nekoliko puta u različitim veličinama dobra vježba adaptacije
- uključiti dijete u većinu aktivnosti u grupnom radu

PRILAGOĐAVANJA PRI PISMENOJ PROVJERI ZNANJA

- radni sto s pokretnom pločom i mobilnim sjedištem koje se lako spušta i podiže prilagođavajući se visini učenika,
- računar s pomagalom za učenike bez ostatka vida (Brajev redak , govorna podrška)
- kalkulator,
- diktafon,
- pribor i sredstva za grafičke radove,
- Brajeva mašina,
- Brajev papir,
- pribor za geometriju,
- orjentiri u učionici

PRILAGOĐAVANJA PRI PISMENOJ PROVJERI ZNANJA

- pisani materijal na Brajevom pismu ili u elektronskoj formi,
- reljefno urađene sheme, geografske karte, skice,
- posebni listovi za odgovaranje na pitanja
- Dodatno vrijeme pri pismenoj provjeri znanja.

ASISTENCIJA – po potrebi

- pri orijentaciji u mikro i makro prostoru,
- pri čitanju zadataka, skiciranju, crtanju i zapisivanju odgovora,
- pri izradi praktičnog rada prema uputstvu učenika,
- pri dodavanju pribora ili namještanju prilagođene posebne opreme.

PEDAGOŠKIM STANDARDOM OSIGURATI

- uklanjanje arhitektonskih barijera u postojećim školama i gradnju škola bez barijera,
- stručnu podršku defektologa za rad s učenicima sa motoričkim i senzornim smetnjama (stručni saradnik u školi ili resursnog centra)
- prilagođavanje školskog namještaja, didaktičkih sredstava
- nabavku posebnih pomagala u skladu sa potrebama pojedinog učenika.

PEDAGOŠKIM STANDARDOM OSIGURATI

- STALNA EVALUACIJA UČENIKA
- RADITI NA RAZVIJANJU EMPATIJE I VRŠNJAČKE PODRŠKE
- UKLJUČIVATI IH U SLOBODNE AKTIVNOSTI ŠKOLE
- KONTINUIRANA SARADNJA SA RESURSNIM CENTROM (STRUČNA LICA, SPECIFIČNA POMAGALA, PRILAGOĐENA DIDAKTIČKA SREDSTVA)